

ภาษาไทยในฐานะภาษาที่สอง: การเรียนภาษาเชิงปฏิสัมพันธ์ในบริบทไทย

Thai as a Second Language: Interactive Learning in Thai Context

ชลธิชา บำรุงรักษ์

บทคัดย่อ

บทความนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาว่าการเรียนภาษาไทยในฐานะภาษาที่สองในประเทศไทยมีส่วนช่วยในการรับภาษาอย่างไรบ้าง และเพื่อศึกษาลักษณะภาษาที่ผู้เรียนต่างชาติได้พัฒนาหลังจากใช้ชีวิตอยู่ในประเทศไทยและเรียนภาษาไทยในระบบเป็นเวลา 1 ปี ข้อมูลในการศึกษาค้นคว้านี้มาจากข้อเขียนความเรียงของนักศึกษาต่างชาติที่ศึกษาที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ซึ่งก่อนหน้านี้จะเข้าศึกษา ไม่มีพื้นฐานความรู้ภาษาไทยมาก่อน และศึกษาภาษาไทยที่มหาวิทยาลัยสองภาคการศึกษาต่อเนื่องกัน ผลการศึกษาพบว่า ผู้เรียนสามารถใช้ศัพท์ในชีวิตประจำวันได้ ใช้คำประเภทต่าง ๆ ที่เป็นลักษณะสำคัญของภาษาไทยได้ ใช้ประโยคที่มีโครงสร้างซับซ้อน ตลอดจนการเชื่อมโยงความทั้งรูปแทน การละ และการเชื่อมได้ แต่การใช้ยังไม่สม่ำเสมอ และมีข้อจำกัด การใช้ภาษาเป็นลีลาภาษาพูด มีข้อผิดพลาดปรากฏแต่เจ้าของภาษายังสามารถเข้าใจได้ ส่วนในการจัดระดับสมิทธิภาพภาษา ผู้เรียนมีความสามารถในการเขียนระดับกลางเป็นอย่างน้อย การศึกษานี้แสดงให้เห็นว่าการศึกษาภาษาในบริบทที่ผู้เรียนมีโอกาสใช้ภาษาเพื่อปฏิสัมพันธ์กับเจ้าของภาษามีบทบาทสำคัญต่อการเรียนรู้ภาษาที่สองของผู้เรียน

Abstract

This paper aims to investigate how learning Thai as a second language in Thailand facilitates in acquiring the language and what linguistic features non-native learners of Thai have developed after a year of residency and formal learning of the target language in Thailand. The data were collected from the essays written by international students at Thammasat University who, prior to their enrollment at the university, had no background of the language and took Thai for two consecutive semesters. It is found from the study that the vocabulary used by the learners is basically related to their daily routines. Essential characteristics of the Thai language reveal in their use of various types of word formation, complex syntactic structures and cohesive devices in discourse organization. However, inconsistency and limited forms of use are quite obvious. Spoken styles and inaccuracy are

common but the content is still understood by Thai natives. Finally, according to the ACTFL (i.e. The American Council for the Teaching of Foreign Languages) Proficiency Guidelines, the language ability of Thai in the writing skill of the samples may be put at minimum in the **Intermediate** level. This study shows that interactive learning in context plays a prominent role in second language acquisition.

1. ความนำ

ภาษาเป็นกระบวนการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ภาษาที่เราใช้ในการสื่อสารทั้งในชีวิตประจำวัน ในการเข้าสังคม หรือในกิจการต่าง ๆ เช่น ในการทำงาน ในการประกอบอาชีพ หรือในการดำเนินธุรกิจ ต้องปรากฏในบริบท ไม่ว่าจะเป็นบริบทด้านเวลา สถานที่ หรือพื้นฐานของผู้ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งต่างมีบทบาทสำคัญต่อลักษณะภาษาที่ใช้ทั้งสิ้น (ภาควิชาภาษาศาสตร์, 2555; Brown & Yule, 1983; Paltridge, 2006; Renkema, 2004; Young, 2008 เป็นต้น)

ในปัจจุบัน พลวัตแห่งเทคโนโลยีและยุคแห่งสารสนเทศส่งผลให้ผู้คนมีโอกาสดูติดต่อสื่อสารกันมากขึ้นทุกขณะ ทั้งระหว่างผู้ที่อยู่ในวัฒนธรรมเดียวกัน ใช้ภาษาเดียวกัน และผู้ที่มาจากต่างภาษาต่างวัฒนธรรม การเรียนรู้ภาษาที่สอง (second language) หรือภาษาต่างประเทศ (foreign language หรือ non-native language) จึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อวัตถุประสงค์ในด้าน การติดต่อสื่อสารทั่วไป การศึกษา การท่องเที่ยว หรือในธุรกิจการงาน ถึงแม้ว่าภาษาอังกฤษจะเป็น ภาษาที่ได้รับการยอมรับทั่วไปว่าเป็นภาษาสากล แต่ภาษาอื่นต่างก็มีความสำคัญเช่นกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศที่ไม่ได้ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาราชการ ภาษาประจำชาติ หรือ ภาษาแรกของผู้ที่อาศัยอยู่ในประเทศนั้น ดังเช่น ภาษาไทย ที่ถือเป็นภาษาราชการและภาษาที่ใช้ในการเรียนการสอนในประเทศไทย

ในการเรียนภาษาที่ไม่ใช่ภาษาแม่ (mother language หรือ mother tongue) หรือภาษาแรก (first language) เกิดขึ้นได้หลายลักษณะ บางคนเรียนด้วยตนเอง บางคนเรียนผ่านสื่อ บางคนเรียนในระบบที่มีผู้สอน บางคนเรียนโดยเข้าไปใช้ชีวิตอยู่ในประเทศที่ใช้ภาษานั้น ในการเรียนภาษาก็แตกต่างกันไป มีปัจจัยหลายประการที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการเรียนภาษาที่สองหรือภาษาต่างประเทศ อาทิ แรงจูงใจในการเรียน ผู้สอน วิธีที่ใช้ในการเรียนการสอน ตำราเอกสาร และประสบการณ์ตรงของผู้เรียน อย่างไรก็ตาม เป็นที่ประจักษ์ว่า การศึกษาภาษาที่สองหรือภาษาต่างประเทศในประเทศที่ใช้ภาษานั้นเป็นภาษาแม่จะมีส่วนเสริมสร้างประสบการณ์เชิงปฏิสัมพันธ์และการพัฒนาทักษะในการใช้ภาษานั้นได้เป็นอย่างดี

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ได้จัดการเรียนการสอนภาษาไทยสำหรับนักศึกษาต่างชาติมาเป็นเวลาช้านาน นักศึกษาต่างชาติเหล่านี้มาจากประเทศต่าง ๆ ในทวีปเอเชีย ยุโรป อเมริกา และออสเตรเลีย ทั้งในฐานะนักศึกษาแลกเปลี่ยน นักศึกษาโครงการพิเศษ และนักศึกษาทั่วไป ผู้เรียนส่วนหนึ่งรู้ภาษาไทยก่อนเข้าศึกษาที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ อาจเนื่องมาจากศึกษาภาษาไทยก่อนเดินทางมาศึกษาในประเทศไทย บางคนเคยเข้ามาท่องเที่ยวหรือพำนักในประเทศไทยมาก่อน แต่มีนักศึกษาต่างชาติจำนวนหนึ่งที่ไม่มีความรู้ภาษาไทยเลยก่อนเข้ามาศึกษาในประเทศไทย

ผู้วิจัยมีโอกาสร่วมรับผิดชอบการสอนนักศึกษาต่างชาติที่ศึกษาที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ระหว่างปี 2541-2551 โดยรับผิดชอบรายวิชาในหลักสูตรของภาควิชาภาษาศาสตร์ 2 รายวิชา ได้แก่ ภาษาไทยสำหรับชาวต่างชาติ 1 (Thai for Non-Native Speakers 1) และ ภาษาไทยสำหรับชาวต่างชาติ 2 (Thai for Non-Native Speakers 2) ซึ่งเป็นวิชาระดับต่อเนื่องกัน กำหนดเป้าหมายหลักว่า เมื่อผู้เรียนผ่านการศึกษาวิชาทั้งสองนี้ใน 2 ภาคการศึกษาแล้ว จะสามารถใช้ภาษาไทยในชีวิตประจำวันได้ทั้ง 4 ทักษะ คือ ฟัง พูด อ่าน เขียน สามารถฟัง-พูดได้คล่องแคล่ว อ่านและเข้าใจภาษาไทยทั้งในระดับประโยค ระดับย่อหน้า หรือข้อความต่อเนื่องได้ ตลอดจนสามารถเขียนเรียงความขนาดสั้นเป็นภาษาไทยได้ (ดูคำอธิบายรายวิชาในท้ายวรรค 1)

ในการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในชั้นเรียน ผู้วิจัยใช้แนวการสอนที่เน้นการสื่อสาร (communicative language teaching) (Brown, 1994, 2000) ซึ่งผสมผสานวิธีการต่าง ๆ ตามความเหมาะสมของเนื้อหาในบทเรียน ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำทักษะไปใช้ในชีวิตประจำวันได้โดยเร็วที่สุด เช่น ใช้แบบฝึก (drill) ในการฝึกกรุปประโยค หรือใช้วิธีแสดงตามบทบาท (role play) ในการกระตุ้นให้มีการใช้ภาษาเชิงปฏิสัมพันธ์ ตลอดจนมีแบบฝึกหัดในรูปแบบที่หลากหลาย การเขียนบันทึกประจำวัน การเสนองานหน้าชั้นเรียน และการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ทางภาษากับเจ้าของภาษาซึ่งหมายถึงคนไทย มีการสร้างสถานการณ์การใช้ภาษาในห้องเรียน บางครั้งมีแบบฝึกหัดแปลคำหรือโครงสร้างสำคัญ ทั้งนี้ เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ การใช้ภาษาจริง การอ่านใช้ข้อเขียนจริง โดยผู้วิจัยอาศัยประสบการณ์ของผู้เรียนเป็นพื้นฐาน และพยายามเชื่อมโยงการเรียนรู้ภาษาในห้องเรียนกับกิจกรรมในชีวิตประจำวันนอกห้องเรียน เน้นการเรียนรู้ภาษาเพื่อสื่อสารไม่ว่าจะในด้านทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน เพื่อมุ่งให้ผู้เรียนสามารถสื่อสารด้วยภาษาไทยที่กำลังศึกษาอยู่ เป้าหมายหลักคือ ให้ผู้เรียนพัฒนาความสามารถในการติดต่อสื่อสารกับผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม เรียกความสามารถนี้ว่าสมัตถิยะสื่อสาร

(communicative competence) การจัดการเรียนการสอนมุ่งเน้นให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะการใช้ภาษาไทยในชีวิตประจำวัน โดยเริ่มจากเหตุการณ์หรือเรื่องใกล้ตัว และเน้นการใช้ภาษาที่ใช้การได้จริง ในการจัดเนื้อหาในการสอน ผู้วิจัยอาศัยแนวคิดหลักสูตรเน้นหน้าที่ (functional syllabus) ซึ่งจัดลำดับเนื้อหาเพื่อให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาความสามารถในการใช้ภาษาในการสื่อสารได้ เช่น เริ่มด้วยการแนะนำตัว การสั่งอาหาร การถามทาง การซื้อและต่อรองราคาสินค้า การเดินทาง การใช้โทรศัพท์ การศึกษา นอกจากการเรียนและกิจกรรมในชั้นเรียนแล้ว เพื่อเสริมสร้างประสบการณ์และพัฒนาทักษะภาษาของผู้เรียน ผู้วิจัยยังได้จัดกิจกรรมนอกสถานที่ เพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสนำไปใช้ภาษาในสถานการณ์จริง เช่น กิจกรรมในร้านอาหาร กิจกรรมซื้อและต่อรองราคาสินค้า ตลอดจนจัดกิจกรรมทัศนศึกษาและค่ายภาษาไทยอีกด้วย

จากประสบการณ์ในการสอนภาษาแก่ผู้เรียนต่างชาติที่ศึกษาในประเทศไทย ผู้วิจัยสังเกตว่า ผู้เรียนสามารถพัฒนาทักษะภาษาไทยได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งน่าจะเป็นผลมาจากการเข้ามาพำนักอยู่ในประเทศไทย มีโอกาสสัมผัสกับภาษาและวัฒนธรรมไทยอย่างใกล้ชิด มีปฏิสัมพันธ์กับคนไทย ใช้ภาษาไทยในชีวิตประจำวัน ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความประสงค์ที่จะศึกษาว่า หลังจากที่ผู้เรียนศึกษาภาษาไทยเป็นระยะเวลา 1 ปี หรือ 2 ภาคการศึกษาต่อเนื่องกัน และมีโอกาสพัฒนาทักษะภาษาไทยทุกด้านในประเทศไทยซึ่งใช้ภาษาไทยเป็นภาษาแม่ เป็นภาษาประจำชาติ เป็นภาษาที่ใช้ติดต่อราชการ และเป็นภาษาที่ใช้สื่อสารของคนไทยทั่วไปโดยเฉพาะในกรุงเทพมหานครและในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ผู้เรียนมีความสามารถในการเขียนในลักษณะใด มีความสามารถอยู่ในระดับใด และการศึกษาภาษาที่สองหรือภาษาต่างประเทศในบริบทที่มีการใช้ภาษานั้นเป็นภาษาแม่มีส่วนเสริมสร้างทักษะในการใช้ภาษานั้นมากน้อยเพียงใด

2. วัตถุประสงค์ของการศึกษา

2.1 เพื่อศึกษาลักษณะภาษาไทยของผู้เรียนต่างชาติที่ศึกษาภาษาไทยในฐานะภาษาที่สองในประเทศไทย

2.2 เพื่อจัดระดับสมรรถภาพภาษาของผู้เรียนต่างชาติที่ศึกษาภาษาไทยในฐานะภาษาที่สองในบริบทไทย

3. วิธีดำเนินการศึกษา

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษานี้ ได้แก่ ข้อเขียนจากความเรียงปลายภาคของนักศึกษาต่างชาติที่ศึกษาที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ระหว่างปี 2548-2551 ซึ่งมีทั้งนักศึกษาแลกเปลี่ยน นักศึกษาโครงการพิเศษ และนักศึกษาอิสระ ที่ลงทะเบียนเรียนวิชาภาษาไทยสำหรับชาวต่างชาติ (Thai for Non-Native Speakers) ที่เปิดสอนโดยภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ในการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ผู้วิจัยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive random sampling) โดยกำหนดคุณสมบัติของผู้เรียนซึ่งเป็นผู้เขียนความเรียงที่ใช้เป็นข้อมูลในการศึกษานี้ ดังนี้

1. เป็นผู้ที่ศึกษาที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ระหว่างปี 2548-2551 และศึกษาวิชาภาษาไทยสำหรับชาวต่างชาติ 1 และภาษาไทยสำหรับชาวต่างชาติ 2 ในสองภาคการศึกษาต่อเนื่องกัน
2. เป็นนักศึกษาที่ไม่มีพื้นฐานภาษาไทยและไม่เคยศึกษาภาษาไทยก่อนเข้าศึกษาที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ข้อมูลในการศึกษาเป็นข้อเขียนภาษาไทยจากความเรียงปลายภาคการศึกษาที่ 2 ของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งกำหนดให้ผู้เรียนเขียนความเรียงความยาว 3-5 หน้า ในหัวข้อที่ผู้เรียนกำหนดเอง

4. ขอบเขตและแนวคิดที่ใช้ในการศึกษา

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยกำหนดเรื่องที่จะศึกษา ดังนี้

4.1 ในการศึกษาลักษณะภาษา ผู้วิจัยศึกษาหัวข้อต่อไปนี้

4.1.1 วงศัพท์และการประกอบคำ วิเคราะห์คำศัพท์ที่ปรากฏใช้ การประกอบคำ และชนิดของคำ โดยอ้างอิงแนวคิดของ นววรรณ พันธุเมธา (2554), Katamba (1993), O Grady & Archibald (2009) และ Payne (1996, 2003)

4.1.2 โครงสร้างประโยค ศึกษาชนิดของประโยค อ้างอิงแนวคิดของ นววรรณ พันธุเมธา (2554)

4.1.3 การเชื่อมโยงความในระดับข้อความหรือสัมพันธสาร ศึกษาการเชื่อมโยง ความประเภท รูปแทน การละ และการใช้คำเชื่อม อ้างอิงแนวคิดของ de Beaugrande & Dressler (1981), Halliday & Hasan (1976) และ ชลธิชา บำรุงรักษ์ (2539, 2544, 2554)

4.2 การจัดระดับสมิทธิภาพภาษาด้านทักษะการเขียน อาศัยแนวทางของ American Council for the Teaching of Foreign Languages (ACTFL) ปี 1999

5. ผลการศึกษา

จากการคัดเลือกความเรียงปลายภาคการศึกษาที่ 2 ของผู้เรียนต่างชาติที่ศึกษาที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์เป็นเวลา 2 ภาคการศึกษา ตามเกณฑ์การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงที่ได้กำหนดไว้ในข้อ 3 ข้างต้น สามารถรวบรวมข้อเขียนที่ใช้เป็นข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้จำนวน 30 ชิ้น ผลการศึกษาปรากฏดังต่อไปนี้

5.1 วงศัพท์

หัวข้อที่ผู้เรียนเลือกเขียนในความเรียงส่งผลต่อคำศัพท์ที่ใช้ จากการศึกษา ปรากฏว่าคำศัพท์ส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ในชีวิตประจำวัน เช่น กิจกรรมประจำวัน ครอบครัว การศึกษา การเดินทาง การท่องเที่ยว ชีวิตในเมืองไทย และวัฒนธรรม ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ก. คำศัพท์เกี่ยวกับครอบครัว มีคำศัพท์เกี่ยวกับเครือญาติ เช่น พ่อ แม่ พี่ น้อง พี่น้อง ปู่ ย่า ตา ยาย น้า อา ลุง ป้า ญาติ ครอบครัว

ข. คำศัพท์เกี่ยวกับอาหาร เช่น มื้ออาหาร ได้แก่ อาหารเช้า อาหารกลางวัน อาหารเย็น ประเภทอาหาร เช่น ข้าว ข้าวเหนียว ขนมปัง ก๋วยเตี๋ยว ซอßenเนื้อสัตว์ เช่น ไก่ ปลา ปู กุ้ง หมู เนื้อ หอย ชื่ออาหารบางชนิด เช่น ข้าวผัด ข้าวมันไก่ ผัดผักรวม ต้มยำ แกงเขียวหวาน ส้มตำ ลาบ ไก่ย่าง ไก่ทอด หมูทอด ไข่เจียว อาหารอีสาน ชื่อผลไม้ไทย เช่น ส้ม แอปเปิ้ล สับปะรด มะม่วง มังคุด เงาะทุเรียน ลำไย

ค. คำศัพท์เกี่ยวกับสถานที่ ได้แก่ ที่อยู่อาศัย เช่น บ้าน หอพัก ห้องนอน ห้องน้ำ สถานศึกษา เช่น โรงเรียน มหาวิทยาลัย สถานที่อื่น ๆ เช่น ประเทศ เมือง จังหวัด สนามบิน ตลาด ร้าน ร้านอาหาร โรงอาหาร ท่าพระจันทร์ บางลำพู ถนนข้าวสาร พาต้า ดลิ้งชัน

ง. คำศัพท์เกี่ยวกับภูมิประเทศ ส่วนใหญ่เป็นสถานที่ที่เคยไป เช่น น้ำตก เกาะ ภูเขา ทะเล และจังหวัดที่เคยเดินทางไป

จ. คำศัพท์เกี่ยวกับการเดินทาง เช่น ยานพาหนะ รถ รถไฟ เครื่องบิน เรือ

ฉ. คำศัพท์เกี่ยวกับการศึกษา เช่น มหาวิทยาลัย คณะ ระบบ ระดับปริญญาตรี ปริญญาโท วิชาเอก วิชา

ช. คำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับการกระทำหรือสภาวะมักเป็นคำศัพท์ในชีวิตประจำวัน เช่น มี ไป มา กิน หิว อิ่ม นั่ง นอน ชอบ รัก เรียน สอบ พูด ฟัง อ่าน เขียน ทำ เอา ซื้อ สนุก อร่อย เทียว

5.2 การประกอบคำ

จากการศึกษาลักษณะการใช้คำในข้อเขียนความเรียงของผู้เรียนต่างชาติ พบว่า มีการใช้คำโดด คำประสม คำซ้ำ และคำซ้อน ชนิดของคำที่พบมีทั้งคำนาม คำสรรพนาม คำกริยา คำวิเศษณ์ และคำบุพบท

5.2.1 คำโดด คำที่ผู้เรียนใช้ในความเรียงส่วนใหญ่เป็นคำที่ประกอบด้วยหน่วยคำเพียงหน่วยคำเดียว ซึ่งปรากฏโดยลำพังหรืออิสระได้ เรียกว่า คำโดด จำแนกตามชนิดของคำ ดังนี้

ก. คำนาม เช่น คน พ่อ แม่ พี่ น้อง เพื่อน แมว ช้าง เมือง จังหวัด ไทย บ้าน ของ เงิน ชีวิต ตลาด ถนน ทะเล ภาษา อายุ ราคา มังคุด ทุเรียน ส้ม สับปะรด เปลือก ปลา หมู กุ้ง เสือ รถ เรือ เรื่อง ปัญหา

ข. คำสรรพนาม พบคำสรรพนามบุรุษที่ 1 ได้แก่ ฉัน ดิฉัน ผม และสรรพนามบุรุษที่ 3 คือ เขา นอกจากนี้ พบคำสรรพนามบ่งชี้ ได้แก่ นี่ นั่น

ค. คำกริยา จากข้อมูลการศึกษา ปรากฏคำกริยาแสดงการกระทำเป็นส่วนใหญ่ เช่น ไป มา กิน พูด บอก กลับ มอง เห็น พบ เจอ เทียว เยี่ยม หา ทำให้ เรียน สอน ศึกษา สอบ อธิบาย ฟัง อ่าน เขียน เจอ จาก รอ เล่น ใช้ จ่าย ซื้อ เดิน นอน นิด เริ่ม ขึ้น ลง เข้า ออก ส่วนคำกริยาแสดงสภาพที่ปรากฏในข้อเขียน คือ มี อยู่ เป็น นอกจากนี้ พบคำกริยาแสดงการรับรู้ ความรู้สึก หรือความคิด เช่น อยาก รู้ คิด ชอบ โกรธ สบาย รวย จน สวย แปลก สกปรก สะอาด อร่อย เผ็ดเปรี้ยว หวาน เหม็น สะดวก เหนื่อย แพง ปวด อิ่ม หิว ยาก อันตราย ใหม่

ง. คำวิเศษณ์ พบคำที่ทำหน้าที่ขยายคำนาม คำกริยา หรือคำวิเศษณ์ ซึ่งต้องอาศัยบริบทเข้ามาเกี่ยวข้องในการวิเคราะห์ เช่น นี่ นั่น ดี เก่ง เย็น เร็ว ช้า สนุก ใหญ่ เล็ก เหงา จริง ถูก สนิท ปกติ พิเศษ มาก เยอะ นาน

จ. คำบุพบท ซึ่งปรากฏหน้าคำนามเพื่อแสดงตำแหน่ง ได้แก่ ใน ที่ ถึง ใกล้ ไกล

ฉ. คำสันธาน ปรากฏ 4 คำ คือ และ แต่ เพราะ เพราะว่า

5.2.2 คำประสม คำโดดตั้งแต่ 2 คำขึ้นไปที่มาประกอบกัน ซึ่งเรียกว่า คำประสม ปรากฏในข้อมูล 2 แบบตามลักษณะความหมาย คือ คำประสมแบบเข้าสู่ศูนย์ และคำประสมแบบไร้ศูนย์

ก. คำประสมแบบเข้าสู่ศูนย์ หมายถึง คำประสมที่มีความหมายสัมพันธ์กับความหมายของคำที่นำมาประกอบ โดยมีส่วนประกอบหนึ่งแสดงความหมายหลัก และส่วนประกอบอื่นแสดงชนิดประเภท หรือลักษณะของส่วนประกอบหลัก จากการศึกษ พบคำประสมแบบเข้าสู่ศูนย์ที่เป็นคำนาม คำกริยา และคำวิเศษณ์ เช่น

- คำประสมแบบเข้าสู่ศูนย์ที่เป็นคำนาม ดังตัวอย่าง

ครอบครัว - ลูกชาย ลูกคนสุดท้อง พี่ชาย พี่สาว น้องชาย น้องสาว

บุคคล - คนไทย คนต่างชาติ คนรวย คนจน

ภาษา - ภาษาไทย ภาษาจีน ภาษาญี่ปุ่น คำพูด

ภูมิศาสตร์ - ภาคเหนือ ภาคกลาง แม่น้ำ หาดทราย

สถานที่ - เมืองไทย หอพัก โรงเรียน โรงแรม โรงพยาบาล สถานีรถไฟ

- ห้องเรียน ห้องสมุด ห้องนอน ศูนย์การค้า ที่ทำงาน สวนสนุก สวนทะเล
- เวลา - กลางวัน กลางคืน ตอนเช้า ตอนเย็น ตอนเที่ยง ตอนบ่าย เที่ยงคืน
เมื่อวาน วันที่ วันเกิด
- อาหาร - อาหารเช้า อาหารกลางวัน อาหารเย็น หมูย่าง ต้มยำกุ้ง ไข่เจียว
- คำประสมแบบเข้าศูนย์ที่เป็นคำกริยา เช่น
- เรียนหนังสือ ทำงาน อาบน้ำ ว่ายน้ำ ดำน้ำ เล่นน้ำ เดินเล่น คิดถึง ปรับตัว
- คำประสมที่เป็นคำวิเศษณ์ เช่น ส่วนมาก บางที บางครั้ง อย่างไร เมื่อไร ที่ไหน
- ข. คำประสมแบบไร้ศูนย์ หมายถึง คำประสมที่มีความหมายไม่สัมพันธ์กับความหมายของคำที่นำมาประกอบ ความหมายของคำประสมต่างจากความหมายของส่วนประกอบ จากการศึกษาพบคำประสมชนิดไร้ศูนย์เพียงเล็กน้อย ดังนี้ ครอบครั้ว ทางด่วน ส้มตำ คิดเงิน ของขวัญ มือถือ ขอโทษ ขอขอบคุณ ต่อไป ไม่เป็นไร
- คำประสมที่ประกอบด้วยคำ ใจ จัดเป็นคำประสมแบบไร้ศูนย์ ที่ปรากฏในข้อเขียน ได้แก่ ใจดี ใจใจ เสียใจ ใจเย็น ใจดำ สบายใจ สุขใจ เสียใจ เศร้าใจ สนใจ ตั้งใจ เอาใจใส่ ตกลงใจ ตัดสินใจ ประหลาดใจ ตกใจ คับข้องใจ น้ำใจ เข้าใจ เข้าใจผิด

5.2.3 คำประสาน การประกอบคำที่พบอีกลักษณะหนึ่งในข้อเขียนความเรียงของผู้เรียนต่างชาติ คือ การนำหน่วยคำไม่อิสระที่ไม่สามารถปรากฏโดยอิสระได้ มาประกอบกับหน่วยคำอื่น ซึ่งจากข้อมูลเป็นคำโดดซึ่งเป็นหน่วยคำอิสระ เรียกคำลักษณะนี้ว่า คำประสาน ซึ่งเกิดจากการสร้างคำแบบการแปลงคำ (derivation) (O'Grady, 2009) ทำให้ชนิดของคำหรือความหมายของคำเปลี่ยนแปลงไป ดังนี้

ก. ชนิดของคำประสานเปลี่ยนแปลงไป จากเดิมเป็นคำกริยาหรือคำวิเศษณ์ เปลี่ยนเป็นคำนาม ที่พบในข้อมูล ดังนี้

การ- การเรียน การสอน การศึกษา การเรียนรู้ การพัก การพูด การพูดคุย การเดินทาง การปรับตัวทางวัฒนธรรม

ความ- ความคิด ความสนุก ความสุข ความสนใจ ความรัก ความเร็ว ความพยายาม ความปลอดภัย ความรู้สึก ความเปลี่ยนแปลง ความแตกต่าง ความแตกต่างทางวัฒนธรรม ความตื่นตระหนกทางวัฒนธรรม

นัก- นักเรียน นักศึกษา นักท่องเที่ยว

ข. ความหมายของคำประสานเปลี่ยนแปลงไป ที่พบในข้อมูล คือ

น่า- น่ารัก น่าเกลียด น่าสนใจ น่าเบื่อ น่าไป น่าเที่ยว น่ากลัว

5.2.4 คำซ้ำ การประกอบคำอีกลักษณะหนึ่งที่พบจากข้อมูล คือ การใช้รูปเหมือนกัน 2 ครั้ง เรียกว่า คำซ้ำ จากข้อมูล ปรากฏการใช้คำซ้ำตามลักษณะทางความหมาย 3 ลักษณะ คือ

- ก. แสดงการเน้นหรือย้ำ เช่น มาก ๆ จริง ๆ แล้ว บ่อย ๆ แน่ ๆ ทุก ๆ วัน
- ข. แสดงความหมายที่เป็นพหูพจน์ เช่น เด็ก ๆ เพื่อน ๆ อื่น ๆ หลาย ๆ
- ค. แสดงการกะประมาณ เช่น ไกล ๆ อย่างไม่ค่อย ๆ สบาย ๆ สนุก ๆ

5.2.5 คำซ้อน ผู้เรียนต่างชาติใช้คำที่ประกอบด้วยคำ 2 คำที่มีความหมายเหมือนหรือใกล้เคียงกัน เช่น

- ก. คำนาม เช่น สถานที่ สิ่งของ ร่างกาย เสื้อผ้า ภูเขา เหตุผล
- ข. คำกริยา เช่น เปลี่ยนแปลง ดูแล ช่วยเหลือ ติดต่อกัน ค้นหา ค้นพบ พูดคุย รู้จัก เรียนรู้ หลีกเลียง ยอมรับ มองเห็น เปรียบเทียบ แตกต่าง แนะนำ นอนหลับ ท่องเที่ยว ทบทวน เดินร่ำ ตื่นเต้น เจ็บปวด ใหญ่โต ยากลำบาก
- ค. คำวิเศษณ์ เช่น นิดหน่อย ใกล้ชิด หลากหลาย สุดท้าย

5.3 โครงสร้างประโยค จากการวิเคราะห์โครงสร้างประโยคที่ผู้เรียนต่างชาติใช้ในความเรียงปลายภาค พบว่า ประโยคส่วนใหญ่เป็นประโยคความเดียว รองลงมาคือ ประโยคความซ้อน และประโยคความรวม ตามลำดับ

5.3.1 ประโยคความเดียว หมายถึงประโยคที่มีกริยาหลักเพียงหนึ่งตัว และมีใจความสำคัญเพียงหนึ่งความ ตัวอย่างประโยคความเดียวที่ปรากฏในข้อเขียนความเรียง เช่น

- ดิฉันเขียนเกี่ยวกับการไปเรียนในต่างประเทศ
- ผมจะคิดถึงผลไม้ไทยมาก
- ผมจะคิดถึงคน อาหาร วิถีชีวิต และวัฒนธรรมของคนในประเทศไทยมาก ๆ
- ผมมีครอบครัวเล็ก
- ที่ประเทศฟินแลนด์ผมทำงานที่ศูนย์การศึกษาผู้ใหญ่
- ที่เมืองไทยมีอาหารเผ็ดมากมาก
- ฉันตื่นนอนแปดโมงเช้า
- ตอนนี้อกรอบครัวฉันมาจากประเทศญี่ปุ่น
- ตอนเช้าคนฝรั่งเศสชอบกินอาหารหวาน

5.3.2 ประโยคความซ้อน หมายถึง ประโยคที่มีประโยคหลักที่เป็นประโยคความเดียว 1 ประโยค และมีประโยคย่อยหรือประโยคขยาย รวมกันเข้าเป็นประโยค

- เพื่อนฝรั่งผมพูดว่าผมโชคดี
- ดิฉันคิดว่าอยู่ประเทศไทยคนเดียวเป็นอันตรายมาก

- ฉันคิดว่าคนไทยขี้มมากกว่าคนนอร์เวย์
- ผมรู้สึกว่าคุณไทยไม่ชอบเอาเรื่องกับคนที่ทำผิด
- เราไม่รู้เลยว่ามือถือถูกขโมยเมื่อไร
- เพื่อนฉันเป็นผู้หญิงที่สวยงาม
- ฉันจะไปต่างประเทศที่ไม่เคยไป
- กรุงเทพฯจะกลายเป็นเมืองที่สะอาด
- ฉันต้องช่วยนักเรียนที่ยังอ่านไม่ได้
- วันนี้เป็นวันสงกรานต์ซึ่งเป็นงานเทศกาลประเพณีที่ประเทศไทย

5.3.3 ประโยคความรวม หมายถึง ประโยคความเดียวตั้งแต่ 2 ประโยคขึ้นไป

มาอยู่ร่วมกันโดยมีคำสันธานเป็นตัวเชื่อมประโยค จากการศึกษา พบประโยคความรวมที่แสดงเนื้อความคล้ายตามกัน ขัดแย้งกัน และเป็นเหตุเป็นผลกัน ดังตัวอย่าง

- เขาอายุ 25 ปี และเป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- ผมอ่านและเขียนภาษาไทยได้เล็กน้อย
- บ้านผมมีสองชั้น แล้วก็มีโรงรถใหญ่มาก
- นักศึกษาที่นั่นรวยมากและไม่อยากพูดกับคนไม่รวย
- เขาอยู่เมืองไทย 6 เดือน แต่พูดภาษาไทยเก่งจังเลย
- ฉันชอบดูหนังแต่ไม่เคยดูหนังไทย
- ผมจะทำงานอายุ 26 ปี แต่ไม่อยากแต่งงาน
- ตอนนี้อยู่เมืองไทยได้แล้วเพราะมีเพื่อนเยอะ
- ผมชอบชอยรำนํ้ามากเพราะสะดวกมาก
- ภาษาไทยยากเพราะว่าภาษาไทยมีตัวอักษรเยอะ
- ฉันมีเพื่อนทุกประเทศเพราะนักศึกษาของมหาวิทยาลัยของฉันต้องเรียนนอกประเทศหนึ่งปี

5.4 การเชื่อมโยงความในระดับข้อความหรือสัมพันธ์สาร ในการศึกษาข้อความต่อเนื่องในข้อเขียนความเรียงของผู้เรียนต่างชาติ การแสดงความสัมพันธ์ระหว่างประโยคหรือข้อความต่อเนื่องซึ่งเรียกว่า การเชื่อมโยงความ ปรากฏหลายลักษณะ ดังนี้

5.4.1 การใช้รูปแทน เป็นการแทนรูปภาพที่มีความหมายหรือเนื้อความชัดเจนด้วยรูปภาพอื่นที่มีความหมายหรือเนื้อความไม่ชัดเจน รูปภาพที่พบในข้อมูลเป็นคำสรรพนาม เช่น เขา เรา

- แม่ ก็นิสปาเกิดดีไทย เขา บอกว่าเผ็ดมากเลย
- นิโก เป็นผู้ชายหล่อมาก เขา อายุ 22 ปีแล้ว
- เพื่อน เรียนที่มหาวิทยาลัยกับ ผม เราจะอยู่ที่ไหนวันปีใหม่
- ครอบครัวฉันมาจากญี่ปุ่น เราไปเที่ยวที่ภูเก็ตด้วยกันคะ เราไปวันที่ 27

5.4.2 การใช้การละหรือสุญรูป เป็นการแทนรูปภาษาที่มีความหมายหรือเนื้อความชัดเจนด้วยการไม่ปรากฏรูปภาษา การตีความต้องอาศัยรูปภาษาที่ปรากฏรูป เช่น

- ผม₁ เคยมาเมืองไทยครั้งแรกเมื่อ ๑₁ อายุ 14 ปี ๑₁ มากับคุณพ่อ ก่อน ๑₁ มาเมืองไทย ๒ ผม₁ คิดว่า ๑₂ เป็นเมืองที่ไม่สะอาด อาหาร ๑₂ ก็ไม่อร่อย และ ๑₂ มีแต่วัดเต็มไปหมด ๑₁ ไปที่ไหน ๑₁ ก็เจอแต่วัด ๑₁ ก็คิดว่า ๑₂ ไม่ค่อยมีที่เที่ยว

- ผม₁ ขึ้นรถเมล์สาย 511₂ แต่ถ้า ๑₁ มีเวลาไม่พอ ๑₁ ก็ขึ้นแท็กซี่₃ ถ้า ๑₁ ขึ้นรถเมล์สาย 511₂ ราคา ๑ 13 บาท แต่ ๑₂ มีคนเยอะ ๆ ถ้า ๑₁ ขึ้นแท็กซี่₂ ราคา ๑₃ ประมาณ 90 บาท แต่ ๑₁ นั่ง ๑₃สบาย ๆ

5.4.3 การเชื่อม เป็นการแสดงความสัมพันธ์ระหว่างประโยคหรือข้อความด้วยการใช้คำเชื่อม การเชื่อมที่ปรากฏในข้อเขียนความเรียงของผู้เรียนต่างชาติ พบ 5 ชนิด ตามลักษณะความสัมพันธ์ของข้อความที่ต่อเนื่องกันนั้น ดังนี้

ก. การเชื่อมแสดงความคล้ายตาม คำเชื่อมที่ปรากฏ ได้แก่ และ แล้วก็

- คนไทยใจดีและอาหารอร่อย
- ผมไปกาญจนบุรี สุขุขทัย ภูเก็ต แล้วก็ไปเกาะสมุย
- ผมชอบอยู่ที่หอพักเพราะอยู่ที่หอพักสบายดีและมีเพื่อนคนไทยด้วย

ข. การเชื่อมแสดงความขัดแย้ง คำเชื่อมที่พบส่วนใหญ่ คือ แต่

- ดิฉันมีพี่ชายสองคนแต่อยู่ที่ฝรั่งเศส
- ฉันขับรถเป็นแต่ไม่ค่อยขับ
- ฉันอยากได้ทุกอย่างแต่ไม่มีเงิน

ค. การเชื่อมแสดงเหตุผล คำเชื่อมที่พบ ได้แก่ เพราะ เพราะว่า จึง

- ดิฉันตื่นเต้นเพราะว่าจะไปประเทศใหม่
- ครั้งแรกฉันงงมากเพราะว่าไม่เข้าใจภาษาไทย
- ผมไม่มีความสุข ผมจึงกลับไปเรียนหนังสือ

ง. การเชื่อมแสดงเงื่อนไข คำเชื่อมที่พบ ได้แก่ ถ้า

- ถ้าฉันต้องเป็นไกด์ที่โอซากา ฉันจะพาไปปราสาทโอซากา

- ถ้าลูกค้าเห็นพนักงานในร้านกำลังกินข้าวอยู่ ลูกค้าเหล่านั้นจะรู้สึกแปลก ๆ
- ถ้าเป็นไปได้ ฉันอยากไปค่ายภาษาไทยอีกครั้ง ๆ ค่ะ

จ. การเชื่อมแสดงเวลา คำเชื่อมที่พบ ได้แก่ ก่อน หลัง หลังจาก เมื่อ เวลา

- ฉันอยากไปกาญจนบุรีก่อนจากประเทศไทย
- หลังเรียนจบ ฉันจะไปเที่ยวกับเพื่อน
- หลังจากที่มาเมืองไทย ทักษะคิดของฉันเริ่มเปลี่ยนไป
- เมื่อฟุตบอลเริ่ม อากาศปลอดโปร่งครับ
- เวลาเพื่อนมาเที่ยวจากญี่ปุ่น ผมพาเขามาบ้านนี้ทุกครั้ง

5.5 การจัดระดับสมิทธิภาพภาษาด้านการเขียน

ผู้วิจัยประสงค์ที่จะศึกษาว่า หลังจากที่คุณเรียนต่างชาติที่ไม่มีพื้นความรู้ภาษาไทยก่อนเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และได้ศึกษาภาษาไทยขณะใช้ชีวิตอยู่ในประเทศไทยเป็นเวลา 2 ภาคการศึกษา สมิทธิภาพภาษาซึ่งหมายถึงระดับความสามารถและทักษะการใช้ภาษาของผู้เรียนภาษากลุ่มนี้จัดอยู่ในระดับใด ในการจัดระดับสมิทธิภาพภาษาของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มนี้ ผู้วิจัยอาศัยแนวทางการจัดระดับสมิทธิภาพภาษาที่พัฒนาขึ้นโดย the American Council for the Teaching of Foreign Languages (ACTFL) (1999) (ดูท้ายอรรถ 2)

แนวทางการจัดระดับสมิทธิภาพภาษาที่ ACTFL พัฒนาขึ้นนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อจัดระดับความสามารถและทักษะด้านภาษาของผู้เรียนภาษาต่างประเทศหรือภาษาที่สอง โดยไม่พิจารณาว่าผู้เรียนเรียนรู้หรือรับภาษาต่างประเทศหรือภาษาที่สอง ณ ที่ใด เมื่อไร และด้วยวิธีการใด ตลอดจนไม่นำทฤษฎีภาษาศาสตร์หรือวิธีสอนเข้ามาเกี่ยวข้องแต่ประการใด ACTFL กำหนดแนวทางการจัดระดับสมิทธิภาพภาษาทั้ง 4 ทักษะ คือ การฟัง (Listening) การพูด (Speaking) การอ่าน (Reading) และการเขียน (Writing) โดยทั่วไป ระดับสมิทธิภาพภาษาในแต่ละทักษะแบ่งเป็น 4 ระดับ คือ ระดับ Novice (Novice-Low, Novice-Mid, Novice-High) Intermediate (Intermediate-Low, Intermediate-Mid, Intermediate-High) Advanced (Advanced, Advanced Plus) และ Superior

จากการพิจารณาความสามารถในการใช้ภาษาด้านทักษะการเขียน และจัดระดับสมิทธิภาพภาษาของผู้เรียนต่างชาติโดยอาศัยแนวทางที่ ACTFL กำหนดนี้ ปรากฏผลในภาพรวม คือ ผู้เรียนต่างชาติที่ศึกษาภาษาไทยในประเทศไทยเป็นเวลา 2 ภาคการศึกษา มีสมิทธิภาพภาษาด้านทักษะการเขียนในระดับกลาง-กลางหรือ Intermediate-Mid เป็นอย่างน้อย กล่าวคือ สามารถใช้ภาษาในการเขียนเพื่อสนองวัตถุประสงค์ต่าง ๆ ได้ ดังนี้

ก. สามารถเขียนในหัวข้อที่ตนคุ้นเคยได้หลายแง่มุม เช่น ประสบการณ์ในชีวิตประจำวัน กิจกรรมประจำวัน การเดินทาง การท่องเที่ยว การศึกษา และวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้อง แต่ยังคงมีความจำกัดในเรื่องที่เขียน

ข. สามารถเล่าและบรรยายเรื่องราวและประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับตนเองได้

ค. การเขียนยังอยู่ในลักษณะของการนำประโยคมาปรากฏเรียงต่อกันเท่านั้น ยังขาดความต่อเนื่องหรือการเชื่อมโยงระหว่างประโยค

ง. การใช้ภาษายังอยู่ในลีลาที่เป็นภาษาพูด

จ. คำที่ใช้ส่วนใหญ่เป็นคำเนื้อหา (content word) เช่น คำนาม คำกริยา

ฉ. ปรากฏการใช้เวลา วัน เดือน ปี ได้ถูกต้อง

ช. ปรากฏการใช้การณัลักษณะบ้าง เช่น กำลัง- กำลังจะ- จะ- -อยู่ และคำช่วยกริยา เช่น ต้อง- ควร- ควรจะ- อาจจะ- น่าจะ- แต่ไม่มากและสม่ำเสมอ

ซ. การใช้กลไกการเชื่อมโยงความยังไม่มีหลากหลาย

ณ. ถึงแม้การใช้ภาษายังไม่ถูกต้อง แต่เจ้าของภาษาอ่านแล้วยังสามารถเข้าใจได้

อย่างไรก็ดี จากข้อมูลการศึกษา พบว่า ผู้เรียนส่วนหนึ่งมีความสามารถด้านทักษะการเขียนถึงระดับกลาง-สูง (Intermediate-High) กล่าวคือ

ก. สามารถเขียนในหัวข้อที่ตนคุ้นเคยด้วยข้อความต่อเนื่องที่มีความยาวได้

ข. สามารถเล่าและบรรยายเรื่องราวต่าง ๆ ตามข้อเท็จจริงได้

ค. ใช้คำศัพท์ได้ในวงกว้าง สามารถเล่าหรือกล่าวถึงเรื่องราวหรือเหตุการณ์โดยใช้รูปภาษาที่หลากหลายได้บ้าง

ง. ใช้โครงสร้างประโยคที่หลากหลายแม้จะยังไม่ถูกต้องสมบูรณ์ เช่น ประโยคความซ้อน ประโยคความรวม

จ. ยังมีข้อจำกัดในการใช้กลไกการเชื่อมโยงความ เช่น การใช้รูปแทน การใช้คำพ้องความหรือคำไวพจน์

ฉ. การใช้ภาษายังอยู่ในลีลาที่เป็นภาษาพูด

ช. ภาษาที่ใช้บางครั้งยังอยู่ในลักษณะแปลจากภาษาแม่ของผู้เรียน

ซ. ถึงแม้การใช้ภาษายังไม่ถูกต้อง แต่เจ้าของภาษาอ่านแล้วยังสามารถเข้าใจได้

ตัวอย่างบางส่วนของข้อเขียนที่มีลักษณะการแปลปรากฏ และใช้ภาษาไม่ถูกต้อง แต่เจ้าของภาษาอ่านแล้วพอเข้าใจ ดังนี้

- ...ฉันชอบไปท่องเที่ยว ตอนว่าง ฉันชอบคิดเกี่ยวกับไปไหนดี ช่วงนี้ ฉันอยากไปต่างประเทศที่ไม่เคยไป เช่น อยากไปประเทศพม่า มาเลเซีย เวียดนาม จีน เกาหลี ตุรกี และ ฯลฯ

ฉันไปท่องเที่ยวสำหรับเจอคนใหม่กับคุยกับเขา ก็กินอาหารใหม่ ดูธรรมชาติใหม่ และดูวัฒนธรรมใหม่ ฉันชอบประสบการณ์ใหม่ เพราะว่าฉันสนใจว่าคนอื่นรู้สึกต่างกัน แล้วแต่คน ถ้าอยู่ประเทศของฉัน ฉันรู้ไม่ได้ แล้วการท่องเที่ยวกับการอยู่นานไม่เหมือนกัน ถ้าอยู่ไหนนาน ก็เรียนหรือทำงาน ฉันรู้ได้มากกว่าท่องเที่ยวเท่านั้น ก็เลยฉันดีใจว่าอยู่ได้เมืองไทยนาน ...

ตัวอย่างบางส่วนของข้อเขียนที่ใช้คำศัพท์ซ้ำ และใช้ลีลาภาษาพูด

- เดือนมีนาคม ดิฉันไปสอนเด็ก ๆ ที่ตรังค่ะ จากกรุงเทพกินเวลาสิบสองชั่วโมงกับรถ แล้วที่ตรัง เราสอนตอนเช้าและตอนกลางวัน เวลาตอนเย็น เราเล่นกับทุกคน และทุกคนพักที่โรงเรียน น่าสนใจมากค่ะ หลังจากสอน เราไปเที่ยวที่ทะเล ที่ทะเลสวยมาก ดิฉันไม่เคยไปทะเลสวยมาก รู้สึกว่าดิฉันประทับใจมากค่ะ และทุกคนไทยใจดีมาก ดิฉันดีใจมาก อยากไปอีกค่ะ

- ...ถ้ามีนักศึกษามาก ผมก็สนุกดี อาหารอร่อยมาก ที่ซอย คนขับรถแท็กซี่มากินข้าวมาก ผมคิดว่า อาหารอร่อยและอาหารถูกด้วย ที่ซอย ร้านอาหารอีสานเยอะแยะ ผมจะแนะนำร้านอาหารอร่อยใกล้บ้านผม คนชอบส้มตำที่ร้านนี้ เพราะส้มตำเปรี้ยวและหวาน น้ำตกและคอหมูย่างก็อร่อยจึ้งเลย ราคาไม่แพงเลย ...

6. ข้อสรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาข้อเขียนความเรียงของผู้เรียนต่างชาติที่ไม่มีพื้นความรู้ภาษาไทย และศึกษาภาษาไทยที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์เป็นเวลา 2 ภาคการศึกษาติดต่อกัน ในช่วงปี 2548-2551 ผลการศึกษาสรุปได้ว่า วงศัพท์ที่ใช้เป็นคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์หรือสถานการณ์ในชีวิตประจำวันหรือเป็นเรื่องใกล้ตัวผู้เรียน เช่น ครอบครัว การศึกษา การท่องเที่ยว ในการประกอบคำ ปรากฏการใช้ทั้งคำโดด คำประสม คำประสาน คำซ้ำ และคำซ้อน ซึ่งเป็นลักษณะสำคัญของภาษาไทย คำที่ใช้ส่วนใหญ่เป็นคำโดด และมีการใช้คำประสมอย่างกว้างขวาง ส่วนคำซ้ำและคำซ้อนปรากฏไม่มากนัก ในระดับประโยค ผู้เรียนสามารถใช้โครงสร้างประโยคความเดียว ประโยคความซ้อน และประโยคความรวมได้โดยทั่วไป แต่ส่วนใหญ่ใช้ประโยคความเดียว ในระดับข้อความหรือสัมพันธ์สาร พบการเชื่อมโยงความโดยใช้รูปแทน พบการใช้การละหรือสุรูปคำนาม ส่วนการเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์ระหว่างประโยค ปรากฏการเชื่อมแสดงความคล้ายตาม การเชื่อมแสดงความขัดแย้ง การเชื่อมแสดงเหตุผล การเชื่อมแสดงเงื่อนไข และการเชื่อมด้านเวลา นอกจากนี้ ปรากฏการใช้การเน้นลักษณะ เช่น แล้ว อยู่ กำลัง- จะ- และคำกริยาช่วยเพื่อแสดงมาลาหรือเจตนาบ้าง เช่น คงจะ อาจจะ แม้จะยังไม่มากหรือสม่ำเสมอ

ในการจัดระดับสมิทธิภาพภาษาด้านทักษะการเขียนภาษาไทยของผู้เรียนโดยอาศัยแนวทางของ American Council for the Teaching of Foreign Languages (ACTFL) พบว่า

ความสามารถในการเขียนของผู้เรียนส่วนใหญ่จัดอยู่ในระดับ กลาง-กลาง (Intermediate-Mid) หรือ กลาง-สูง (Intermediate-High) ผู้เรียนสามารถเล่าและบรรยายเรื่องราวและประสบการณ์เกี่ยวกับตนเองด้วยข้อความต่อเนื่องได้ สามารถใช้ประโยคชนิดต่าง ๆ และการณลักษณะได้ ใช้ประโยคซับซ้อนและประโยคความรวมได้ แต่ยังใช้ผิดพลาดและไม่สม่ำเสมอ สลีการเขียนค่อนข้างเป็นลีลา ภาษาพูด และบางครั้งใช้วิธีการแปล อย่างไรก็ดี ถึงแม้จะมีข้อผิดพลาด แต่ก็ยังเป็นที่น่าสนใจของเจ้าของภาษาได้

เมื่อเปรียบเทียบผลการศึกษาและเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ในรายวิชาแล้ว (ดูท้ายอรรถ 1) จะเห็นได้ว่า สมรรถภาพภาษาของผู้เรียนอยู่ในระดับสูงกว่าที่คาดหวังไว้ กล่าวคือ ในด้านทักษะ การเขียน หลักสูตรตั้งเป้าหมายไว้ว่า หลังจากศึกษาภาษาไทยติดต่อกัน 2 ภาคการศึกษาแล้ว ผู้เรียนจะสามารถใช้ภาษาในชีวิตประจำวันได้ในระดับอยู่รอด (survival level) กล่าวคือ ใช้ภาษาในการติดต่อสื่อสารในชีวิตประจำวันได้ สมรรถภาพภาษาน่าจะอยู่ในระดับต้น (Novice-High) และมุ่งพัฒนาทักษะการเขียนเพื่อให้สามารถเขียนประโยค ย่อหน้า และความเรียงขนาดสั้นในภาษาไทยได้ เท่านั้น แต่จากผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความสามารถสูงกว่าที่ระบุไว้

ที่เป็นเช่นนั้น น่าจะเป็นผลมาจากการที่ผู้เรียนศึกษาภาษาไทยในประเทศไทย มีโอกาสใช้ ภาษาไทยเชิงปฏิสัมพันธ์กับเจ้าของภาษาทั้งในและนอกห้องเรียน กิจกรรมต่าง ๆ ในห้องเรียนและ ในสถานการณ์จริงต่างมีส่วนสำคัญในการเสริมสร้างการเรียนรู้ภาษา นอกจากนี้ ผู้เรียนยังมีโอกาสใช้ ภาษาไทยในชีวิตประจำวันกับเจ้าของภาษาไทย ไม่ว่าจะเป็นเพื่อนนักศึกษา อาจารย์ และผู้ที่มี ปฏิสัมพันธ์ด้วย

จากผลการศึกษา แสดงให้เห็นว่า การศึกษาภาษาที่สองหรือภาษาต่างประเทศในบริบทที่มี การใช้ภาษาที่เรียนเป็นภาษาแม่มีบทบาทสำคัญต่อสมรรถภาพภาษาของผู้เรียน เนื่องจากผู้เรียนมี โอกาสเสริมสร้าง ฝึกฝน และพัฒนาทักษะภาษาในด้านต่าง ๆ ทั้งในห้องเรียนและในสถานการณ์จริง นอกห้องเรียน ประการสำคัญ ผู้เรียนมีโอกาสรู้วัฒนธรรมของภาษาที่ศึกษาควบคู่ไปด้วย จึง ทำให้ความสามารถในการใช้ภาษาอยู่ในระดับที่สูงกว่าสมรรถภาพภาษาของผู้เรียนที่เรียนภาษาใน สภาพแวดล้อมที่ไม่มีการใช้ภาษานั้นในชีวิตประจำวัน

การศึกษารังนี้ ปรากฏข้อสรุปเกี่ยวกับสถานการณ์การเรียนรู้ภาษาไทยในบริบทไทย ดังนี้

6.1 ผู้เรียนต่างชาติที่ไม่มีพื้นฐานความรู้ภาษาไทยก่อนเข้าศึกษาภาษาไทยในประเทศไทย ติดต่อกันหนึ่งปี สามารถพัฒนาสมรรถภาพภาษาได้ถึงระดับกลาง-กลาง (Intermediate-Mid) เป็น อย่างน้อย

6.2 การศึกษาภาษาที่สองหรือภาษาต่างประเทศเชิงปฏิสัมพันธ์ในบริบทที่ใช้ภาษานั้นเป็นภาษาแม่และอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ใช้ภาษานั้นในชีวิตประจำวันมีบทบาทสำคัญยิ่งในการเสริมสร้างสมรรถภาพภาษาของผู้เรียน

6.3 ลักษณะภาษาไทยที่น่าจะใช้เป็นตัวชี้วัดสมรรถภาพภาษาไทยระดับกลางน่าจะสัมพันธ์กับความสามารถในการใช้คำประสม การแปลงเป็นคำนาม การณ์ลักษณะ การใช้คำช่วยกริยา (บางประเภท) การใช้ประโยคที่ซับซ้อน และกลไกการใช้การเชื่อมโยงความพื้นฐาน

6.4 ลักษณะภาษาไทยที่น่าจะใช้เป็นตัวชี้วัดสมรรถภาพภาษาไทยระดับสูงน่าจะเกี่ยวกับความสามารถในการกล่าวถึงหัวข้อที่หลากหลาย ไม่จำกัดเฉพาะเรื่องใกล้ตัวหรือที่คุ้นเคย การใช้วงศัพท์ได้หลายรูปแบบ ความสามารถในการใช้คำศัพท์เฉพาะทาง การใช้คำช่วยกริยา การใช้ลักษณนาม และกลไกการใช้การเชื่อมโยงความในลักษณะต่าง ๆ

บรรณานุกรม

- ชลธิชา บำรุงรักษ์. 2539. การวิเคราะห์ภาษาระดับข้อความประเภทต่าง ๆ ในภาษาไทย.
ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ชลธิชา บำรุงรักษ์. 2544. การจัดประเภทภาษาระดับข้อความในภาษาไทย ใน จินตนา ดำรงเลิศ.
วิชัยปัญญา. กทม.: สหธรรมิก.
- ชลธิชา บำรุงรักษ์. 2555. ระบบข้อความ. ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- นววรรณ พันธุเมธา. 2527. ไวยากรณ์ไทย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: หจก.รุ่งเรืองสาส์นการพิมพ์.
- นววรรณ พันธุเมธา. 2549. ไวยากรณ์ไทย. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นววรรณ พันธุเมธา. 2554. ไวยากรณ์ไทย. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พระยาอุปกิตศิลปสาร. 2539. หลักภาษาไทย. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ภาควิชาภาษาศาสตร์. 2554. ภาษาศาสตร์เบื้องต้น. คณะศิลปศาสตร์มหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์.
- ราชบัณฑิตยสถาน. 2546. พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ:
นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์.
- ราชบัณฑิตยสถาน. 2546. ศัพท์ภาษาศาสตร์ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน. กรุงเทพฯ: สหมิตรพรินติ้ง.
ราชบัณฑิตยสถาน.
- วิจิตร ภาณุพงศ์. 2532. โครงสร้างของภาษาไทย. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สุโขทัยธรรมมาธิราช, มหาวิทยาลัย. 2531. เอกสารการสอนชุดวิชาภาษาไทย 3 หน่วยที่ 7-15. พิมพ์
ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- American Council on the Teaching of Foreign Languages. 1999. ACTFL proficiency
guidelines-speaking, writing, listening and reading. (Report). Alexandria, VA: Author.
Available: <http://www.actfl.org>.
- American Council on the Teaching of Foreign Languages. 2012. ACTFL proficiency
guidelines-speaking, writing, listening and reading. (Report). Alexandria, VA: Author.
Available: <http://www.actfl.org>.
- Brown, H. D. 2000. Principles of Language Learning and Teaching. New York: Pearson.
- Brown, G. & G. Yule. 1983. Discourse Analysis. Cambridge: Cambridge University Press.
- de Beaugrande, R. & W. Dressler. 1981. Introduction to Text Linguistics. Singapore:
Longman.
- Ellis, R. 1992. Second Language Acquisition. Oxford: Oxford University Press.

- Ellis, R. & G. Barkhuizen. 2005. Analyzing Learner Language. Oxford: Oxford University Press.
- Fromkin, V. & R. Rodman & N. Hyams. 2007. An Introduction to Language. 8th edition. Boston: Thomson Wardsworth.
- Halliday, M. A.K. & R. Hasan. 1976. Cohesion in English. London: Pearson Education.
- Johnson, K. & H. Johnson. (eds). 1999. Encyclopedic Dictionary of Applied Linguistics. Oxford: Blackwell.
- Katamba, F. 1993. Morphology. London: Macmillan.
- Kramsch, C. 1993. Context and Culture in Language Teaching. Oxford: Oxford University Press.
- Matthews, P.H. 1997. Oxford Concise Dictionary of Linguistics. Oxford: Oxford University Press.
- O Grady, W. & J. Archibald. 2009. Contemporary Linguistic Analysis. An Introduction. 6th edition. Toronto: Pearson.
- Paltridge, B. 2006. Discourse Analysis. London: Continuum.
- Payne, T. E. 1997. Describing Morphosyntax. A Guide for Field Linguists. Cambridge: Cambridge University Press.
- Payne, T. E. 2006. Exploring Language Structure. A Student's Guide. Cambridge: Cambridge University Press.
- Renkema, J. 2004. Introduction to Discourse Studies. Amsterdam: John Benjamins.
- Richards, J. & J. Platt & H. Platt. 1992. Longman Dictionary of Language Teaching & Applied Linguistics. Essex: Longman.
- White, L. 2003. Second Language Acquisition and Universal Grammar. Cambridge: Cambridge University Press.